

VIÐMERKINGAR

Er javnaðarflokkurinn farin í sjálvbodna isolasjón?

Høgni Hoydal

Føroyski javnaðarflokkurin má koma burturúr síni støðu, har hann er ímóti øllum samstarvi og framburði, ið miðar móti fullum sjálvstýri.

Allir aðrir javnaðarflokkar í heiminum stuðla tjóðarfærslu og javnbjóðis samstarvi millum lond. Vit samstarva væl við javnaðarfólk í Grønlandi og Íslandi, og tey taka sjálvsagt undir við fullum sjálvstýri. Og hetta er prógvað við tí søguliga samstarvinum á fólka­tingi í Norðuratlantsbólkinum.

Heldur enn at grenja um hetta, átti javnaðarflokkurin í Føroyum at lært av formatinum hjá okkara frændum í Norðuratlantshavi.

Eitt søguligt samstarv mill-um grønlendingar og føroyingar er skipað á fólka­tingi. Vit hava skipað Norðuratlantsbólkin. Vit vilja í felag stríðast fyri viðurkenning av føroysku og grønlendsku tjóðini og teimum rættindum, vit hava sum fólk. Tað sum uppi í hesum hongur er m.a.:

Okkara ognarrættur til undirgrund og rævni. Okkara tjóðarmál, sum hava ment seg við tógvið stríð, men sum Danmark hevur lýst sum minnilutamál. Okkara rættur til at sam­skifta við heimsins tjóðir uttan at spyrja Danmark um loyvi. Okkara rættur til at fáa fult innlit í hernaðarviðurskifti og skjálvi gera avtalur um hetta. Okkara rættur til at skipa sjálvstøðugar tjóðir uttan peninga­ligt trýst og hótanir. Og vit vilja í felag við grønlendingar stríðast fyri upplýsing og kunning til danir um sjálvstýrisstríðið í londunum báðum. Hetta eru eisini júst tey endamáli, sum vit lögdu fram í valstríðnum.

Sosialurin

DAGSINS MEINING

Góðan byr - mong lýti

Nú tygum sita við tí seinasta blaðnum í ár, kunnu vit gera støðuna íføroyska samfelagnum upp í stuttum:

Fyri jól frættu vit frá Hagstovu Føroya, at føroyskir lóntakar hava forvunnið meiri enn fimm milliardir krónur frá januar til november. Talan er um heimsmet í búskaparvøkstri, ásannaði stjórin í Landsbanka Føroya.

Eftir fáum árum eru lónarútgjaldingarnar í Føroyum nærum tvífaldaðar. Frá tí ringastu kreppuni í nýggjaru søgu Føroya fyri bara 10 árum síðani, ríður føroyska samfelagið ídag á einum búskaparligum aldukambi.

Somuleiðis síggja vit í Hagtíðindunum, hvussu nógv fiskiveða føroyingar er økt seinastu árin. Ikki minst tá tað snýr seg um tann dýrara fiskin. Men tað er tann økta veidan og teir methøgu fiskaprisirnir, sum er grundarlagið fyri búskaparvøxtirnum.

Taka vit so tað meiri dagliga, so siga handilsfólk, at tey hava ongatið selt so nógv til jóla sum í ár. -Fólk spyrja slettis ikki um prísir. Tey bara fylla í kurvar og vognar, og keypa fyri bæði 1000, 2000 ella 3000 krónur í mati og gávum, siga tey.

Sjálvandi fegnast allir føroyingar um, at tað eftir fáum árum eydnaðist at venda búskapargongdini frá hóp arbeiðsloysi, armóð, fátækradømi, trotabúgvum, húsangangi, ampa og trega til støðuna í ár, nú alt tykist ganga sum eftir ánni?

Men ger tað nú tað, og hava vit ikki líkasum gloymt allar ávaringarnar vit fingi í nítíárunum um “gull-kálvadansin” í áttatíárunum? Nógv hava gloymt tað, men hóast alt er samfelagið betri fyri nú, siga m.a. búskapar- og samfelagsfrøðingar.

Hóast allan viðburð mugu vit kortini ásanna, at ongatið stendur so illa til, tá vit hugsa um pensjónistar okkara. Pensjónin er lág. Eldrarøktin er vánalig. Eingin tíð og peningur til eina líkinda heimahjálp. Fleiri hundrað - kanska 500 - eru á bíðilista fyri at sleppa á ellis og røktarheim!

Á Landssjúkrahúsinum er so knívskorið, at 18 sjúkrasyrstrar siga upp, tí tær orka ikki meira - ja, hópuppsagnir í heilsuverkinum í 2001. Fólkkaskúlin hevur ongantið ment seg eftir kreppuna. Á bústaðarmarknaðinum er nærum lógloysi. Einku forðar himmalhøgum prísum á sethúsum og íbúðum, og eingin leigulóg at seta karmar upp fyri einum leigumarknaði. Henda støðan og vantandi ansingar-pláss gera, at fólk venda ikki aftur til Føroya og setir mong fólk í eina tronstøðu.

Vit fara inn í eitt nýtt ár við góðum byri, men nógv lýti eru í føroyska vælferðarsamfelagnum. Lýti, sum landsins myndugleikar ikki gera nóg mikið við fyri at fáa burtur. Við vón um, at komandi ár fer at vera gott og eydnuríkt hjá upp aftur fleiri føroyingum, ynskja vit tykkum alt tað besta í komandi tíð!

Sosialurin	
	
Stovnaður: 1927	
Ábyrgdarblaðstjóri:	Jan Müller <i>jan@sosialurin.fo</i>
Blaðstjóri:	Eirikur Lindenskov <i>eirikur@sosialurin.fo</i>
Tíðindaleiðari:	Jústinus Eidesgaard <i>justinus@sosialurin.fo</i>
Marknaðardeild: <i>lysing@sosialurin.fo</i>	
Jonhard Hammer <i>jonhard@sosialurin.fo</i>	
Finnbjørg Nattestad <i>finnbjorg@sosialurin.fo</i>	
Anja Weihe <i>anja@sosialurin.fo</i>	
Blaðfólk:	
Áki Bertholdsen <i>aki@sosialurin.fo</i>	
Eyðun Klakstein <i>eydun@sosialurin.fo</i>	
Edvard Joensen <i>edvard@sosialurin.fo</i>	
Turið Kjalbro <i>turid@sosialurin.fo</i>	
Stefan í Skorini <i>stefan@sosialurin.fo</i>	
Heri á Røgv <i>heri@sosialurin.fo</i>	

Ítróttur:	Jákup Mørk <i>jakup@sosialurin.fo</i>
Myndamenn:	Jens Kristian Vang <i>jensk@sosialurin.fo</i>
Álvar Haraldsen <i>alvar@sosialurin.fo</i>	
Sosialurin í Norðoyggjum:	
Postmoga 231	
Nólsoyar Pálsgøta 1	
700 Klaksvík	
tel. 458686 fax 458687	
e-post: <i>klaksvik@sosialurin.fo</i>	
Uppseting/prent:	
Uppseting: Hestprent	
Prent: Prentmiðastøðin	
Útgevani:	Sp/f Sosialurin

Avgreiðsla:	
Mán.-frí. 8-16	
Argjavegur 26,	
Tel. 311820, Fax 314720	
Postadressa:	
Postboks 76, 110 Tórshavn	
E-mail:	
post@sosialurin.fo	
lysing@sosialurin.fo	
lysingartorg@sosialurin.fo	

Blaðið verður prentað mánadag-fríggjadag klokkan 14⁰⁰

Blaðið verður prentað

mánadag-fríggjadag klokkan 14⁰⁰

Lýsingar					
Freistir:	Tekstlýsingar	Størri lýsingar	Lýsingartorgið	Heilsanir	
Týsdagsblaðið	Mán.kl. 10	Frí. kl. 15	Frí. kl. 12	Frí. kl. 12	
Mikudagsblaðið	Týs. kl. 10	Mán. kl. 15	Mán. kl. 12	Mán. kl. 12	
Hósdagsblaðið	Mik. kl. 10	Týs. kl. 15	Týs. kl. 12	Týs. kl. 12	
Fríggjadagsblaðið	Hós. kl. 10	Mik. kl. 15	Mik. kl. 12	Mik. kl. 12	
Leygardagsblaðið	Frí. kl. 10	Hós. kl. 15	Hós. kl. 12	Hós. kl. 12	

Størri lýsingar, sum nógv arbeiði stendst av, mugu vera inni í góðari tíð og aðrenn ásettut freistir.

Framhjápláss má umbíðjast í góðari tíð.

Stødd:
Ein heil síða í Sosialinum er 254 mm breið og 346 mm í hædd. Breiddin á einum teigi er 39mm og rúmið millum teigarar er 4mm.

Innsent tilfar
Fult navn skal vera undir innsendum tilfari. Innsendar greinar, har blaðleiðslan ikki er kunnað um bústað og telefonnummar, verða ikki settar í blaðið.

oykska javnaðarflokkin, hvagar hann fer? Finst bara eitt samstarv – nevniliga tað, har danskir javnaðarmenn siga teimum føroysku, hvat teir skulu gera? Ætlar javnaðarflokkurin fullkomiliga at isolera seg í heiminum?

Javnaðarflokkurin hevur nú í 4 ár trúttað niður í føroyingar, at tjóðveldismenn vilja ikki samstarva. Men veruleikin er, at vit hava eitt framúr gott samstarv við politikarar og ikki minst við javnaðarpolitikarar í okkara grannalondum og víða um heim.

Ongin av teimum skilur, at í Føroyum finst ein flokkur, sum rópar seg javnaðarflokk, men sum stríðist ímóti tjóðarfærslu og fullum fólkaræði í Føroyum. Ongin av teimum skilur, at í Føroyum finst ein flokkur, sum sigur, at føroyska verkamannafjöldin skal kenna seg bundnan av pengum úr einum øðrum landi.

Men dittar ein grønlendingur, sum lógliga er valdur á fólka­ting, sær at siga nakað um Føroyar, so er tað ikki fyri mark, heldur Jóannes Eidesgaard.

Og dittar ein íslendingur sær at spyrja danir um teirra føroyapolitikk, sum ein íslendingur gjørdi á Norðurlandaráðsfundi, so skal hann fáast at tiga, segði ein føroyskur javnaðarmaður á sama fundi.

Hvat er hetta fyri hugburður?

Eg gleðist í hvussu er um, at Lars Emil Johansen og aðrir grønlendskir politikarar bert flenna at hesum lótum. Teir hava format og bera seg fram sum statsmenn. Ikki sum fornermaðir skúladreingir.

Javnaðarflokkurin isolerar seg

“Umboðið á fólka­tingi hjá tjóðveldisflokkinum umboðar ein minniluta í Føroyum, sigur Jóannes Eidesgaard. Skulu vit flenna ella gráta? Hetta sigur hann samstundis sum hann hevur biðið danskar politikarar ferð eftir ferð um at leggja seg beinleiðis út ímóti løgtingsmeirilutanum í Føroyum. Hvør minnist ikki Ole Stavad og Poul

VIÐMERKINGAR

Javnaðarhugsónin byggir alt á samstarv og loysnir

Jóannes Eidesgaard

Men munurin millum okk-um og Tjóðveldisflokkin er, at vit virða tey, sum eiga avgerðina. Í sjálvstýrismál-inum er tað okkara egna fólk, sum eigur avgerðina og hvørki danskir ella grønlenskir javnaðarmenn ella annað gott fólk. Vit seta ikki skrivstovur á stovn fyri danskar pengar fyri síðan at biðja aðrar stríða tað góða stríðið, nei hetta stríðið eiga vit sjálvir, og stríðs-vøllurin er her heima á klettunum. Vit útflyta ikki málini til onnur at taka avgerðir um.

Makan til snaran og reinging av veruleikanum, sum Høgni Hoydal ger seg til talsmann fyri í greinini “Er javnaðarflokkurin farin í sjálvbodna isolasjón?” skal man leita leingi eftir. Hevði satt at siga ikki trúð, at ein politiikkari kundi fara so lætt um sannleikan og søguliga veruleikan, sum formaður tjóðveldisflok-sins ger í hesi greinini. Alt verður vent á høvðið fyri

síðan at gera tað annars í øðrum samanhangum so kendu niðurstøðuna, at bara teir og teir einsamallir sita við sannleikanum og tí verululigu sakini. Øll vit onnur eru lyguvættir, grenj og fullkomiliga uttan evnir til at síggja, hvussu mál skulu loysast.

Hann fer enntá so langt sum at siga, at tað eru teir sum standa fyri samstarvi og framburði. Hugsi tykk-um til, hesin flokkur, sum ikki hevur gjørt annað enn at ferðast frá tí eina sam-anbrestunum til tann næsta, nú eru teir knappliga vorðnir eitt við samstarvið sum rættir friðarapostlar.

Og so eru tað vit onnur,

sum ikki virða aðrar po-litikkarar úr øðrum lond-um, ja væl at merkja um teir ikki eru úr Danmark fyri at brúka Høgnasa egnu orð. Aftur ein kolassvørt lygn, tí neyvan nakar annar flokkur hevur so glæsiligt samstarv við aðrar flokkar í Norðurlondum at vísa á, sum júst føroyski Javnaðar-flokkurin. Men munurin er, at vit vita, hvat vit skulu samstarva um og ikki. Vit fara ikki til teirra við tí, sum vit ikki sjálvur megna. Vit fara ikki og biðja teir loysa teir trupulleikar, við vit ikki koma á mál við her heima. Tað er ivaleyst aðal-munurin.

Ætla tit kanska eisini at fáa Lars Emil og Kuupik Kleist at loysa trupulleikar-nar á B6, innan eldraðkið, íbúðarviðurskiftini, heima-røktina, skúlaaverkið o.s.fr.? Brev mitt til Lars Emil verður sjálvandi eisini mistulkað. Uttan dropan av sakligheit, so verður alt annað lagt í hetta skriv. Skrivið sigur stutt og greitt, at tá Lars Emil ger seg til

pensjónistarnir hava ráð at sigla við Strandfersðluni, ella at fara gjøgnum tunl-arnar.

Ein giftur fólkapensjon-istur fær í dag í mesta lagi 4.678 kr um mánaðin í pensjón. Tað sigur seg sjálvt, at soleiðis sum alt er blivið dýrari seinastu tíð-ina, so eru ikki nógvir pengar eftir, tá ið allar fastar útreiðslur eru goldn-ar. Tað átti ikki at verið trupult at sannført Løgting-ið um, at ein hækking er neyðug.

Framvegis alt ov stórus munur

Tað er framvegis alt ov stórus munur á, hvørjar umstøður folk hava á ellisárum sínum. Saman-borið við búskaparvøxtur og útreiðsluvøxtur og lónarhækking hjá øllum øðrum føroyingum, er tað Løgtingsins skylda at tryggja eina hækking í fólkapensjónini, sum mun-

men valdi ein annan til tað.Og hann fekk ikki sessin í boði frá einum donskum bólki, sum eg gjørdi, men teirra egni bólkur fekk hann tillutaðan. Tað eru ótrúliga mong við mær, sum ikki skilja hasa støðutanina.

Nei, Høgni - Javnaðar-flokkurin hvørki isolerar seg her heima ella aðra-staðir. Vit hava gjørt vart við nøkur viðurskifti, sum átti at verið øllum sjálv-søgd, men opinbart ikki eru tað, tá samanum kemur.

Og hví hevur løgmaður eisini skrivliga latið nýggju føroysku fólka­tingssumboð-ini vita, at tey ikki hava nakað mandat til at tosa landsstýrisins søk? Hetta er fyrstu ferð í søguni, at løg-maður hevur tikið slíkt stig.

Og hví slær løgmaður fast á tingi, at Norðuratlantiski bólkurin ikki er talsmaður fyri landsstýrið? Jú, tí lög-maður skilir millum, hvat er partapolitikkur, og hvar er landstýrisins politikkur.

Og løgmaður skilir ímil-lum, hvat vit sjálvir skulu

taka okkum av, og hvat vit samstarva við aðar um. Og uttan iva tí at løgmaður er í iva um, um nú aðrir eisini skilja tað.

Nú gevur tú Javnaðar-flokkinum góð ráð um nýggjárlyftið, men tað fara vit at finna útav sjálvir. Besta nýggjárslyftið vit kunnu geva føroyingum er, at vit verða menn fyri at loysa eisini hetta stórmál. Ikki við at brúka aðrar sum skotbjálvar og enn minni at brúka aðrar stríðsvallir enn tann føroyska

Avgerðina eiga bert vit sjálvi - og takk fyri, at so er. Javnaðarflokkurin fer inn í tað nýggja árið við opnum sinni til samstarv ikki bert fyri at loysa hetta málið, men sanniliga eisini øll hini, sum liggja og biða. Fyrst og fremst samstarv her í Føroyum, men eisini samstarv um røttu málini í altjóða høpi.

At enda vil eg ynskja tær og øllum føroyingum eitt gott nýggjár.

ar. Annars koma tey gomlu bara at kenna búskapar-framgondina sum eina stóra byrðu. Eingin hevur meiri enn tey gomlu uppiborið lut í tí framburði, sum er í samfelagnum í dag.

Hvat er tað so sum skal gerast ?
Fyri tað fyrsta skal samlaða útgjaldið t.v.s. grundarupp-hædd og viðbøtur verða hægri. Í ár 2000 varð henda upphædd hækkað við uml. 1000 kr um mánaðin. Ein samsvarandi hækking ber væl til at fremja eina ferð afturat nú.

Fyri tað næsta skulu vit miða eftir at minka og heilt taka burtur munin millum pensjónina hjá giftum og ógiftum. Tað er mannmink-andi og í móti øllum hug-burði um javnstøðu millum manna og millum kvinnur og menn, at varðveita henda munin. Løgtingið kann samtykkja at minka

Felags fyri allar abøtur, sum verða gjørdar, er, at ansast má eftir, at abótin hvørvir ikki í einum hægri skattatrýsti.

At gera eina figggjalóg er ein spurningur um prioritera – at raðfesta. Hesa ferð vóru onnur ting raðfest fram um pensjón-irnar. Men tað ber til at raðfesta øðrvís.

er bert fyri at skapa undir-hald, men líka nógv fyri at gera eina positiva ávirkan á støðuna í landinum og ikki minst í Havnini.

Møguleiki verður eisini at keypa sær sodavatn, chips o.a. undir konsertini. Talan er um ókeypis atgongd.

Fyrireikararnir siga eis-ini, at tiltakið sum so ikki

Nýggjárstiltak við Jesus-suppu

Aftur í ár skipar samkoman Filadelfia í Havn fyri einum nýggjárstiltakiHetta er triðja árið á rað, at sam-koman skipar fyri konsert nýggjársaftan. Undanfarin ár hevur tiltakið verið í Badmintonhøllini í Gunda-dali, men í ár hevur sam-koman bílagt Ítróttarhøllina uppi á Nabb. Tiltakið byrjar eins og hini árinu kl. 01.00,

t.v.s. júst eftir midnátt, og fyrireikararnir siga, at júst hetta tíðspunktið hóskar sera væl, tí tá eru øll liðug at skjóta, og síðani kunnu fólk hóskandi leita sær til eina rimmar konsert.

Undanfarin ár hevur dentur verið lagdur á lov-sang, men í ár verður til-takið viðkað. Umframt lov-sangshópin hjá Filadelfia,

luttekur eisini bólkurin “Liquid Gravity”, og har-umframt fer evangeliski felagsskapurin 1800, ella one eigthy, sum hann eisini verður róptur, at býta út suppu.

Suppan er vorðin kend í náttárlívinum í Havn um vikuskiftini. One eigthy hevur í einar 4 mánaðir staðið niðri í miðbýnum

hvørt vikuskifti um náttina og býtt út suppu til tey mongu ungu, sum eru í býnum um vikuskiftið. Tiltakið hevur verið sera væl móttikið, og á henda hátt er suppan vorðin kend sum “Jesus-suppan”. Fyri-reikararnir fegnast um, at “one eigthy” hevur játtað at luttaka á konsertini, og teir ynskja at kunna væl um

hetta, so at tey mongu, sum kenna suppuna, skulu leita sær niðan á Nabb júst eftir midnát nýggjársaftan. Fyrireikararnir siga, at øll sjálvsagt eru væl komkin, men samstundis gera teir vart við, at konsertin í síni heild er mest ætlað til tá unga fólkíð.

Fyrireikararnir siga eis-ini, at tiltakið sum so ikki